

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ večer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan nizkih ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravljata „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semplačujejo po dogovoru.

Štev. 19.

V Ljubljani, 5. oktobra 1893.

Letnik VI.

Volitev na Notranjskem.

Na katoliškem shodu v Novem mestu govorilo se je tudi o naši katoliško-politični uredbi ali organizaciji, to je, vsak volilec mora vedeti, za kaj se gre, in pri volitvi složno sodelovati z drugimi svojimi semešnjenci. Kolikokrat nam očitajo naši liberalni nasprotniki na Slovenskem, vera s svojimi nauki naj se ne meša v politiko. Mi pa poudarjamo, da načela, nauki krščanski morajo odločevati tudi v politiki, ker so ti nauki jedino trdna podlaga vsemu, torej tudi javnemu življenju. Politika odločuje o postavah, po katerih se moramo ravnati, zato je umevno, da moramo mi katoličani skrbeti, da v postavodajalnih zborih odločujejo pri glasovanju in pri posvetovanju taki možje, ki imajo trdno veraco prepričanje. Umevno je pri nas, da mora biti poslanec Slovenec. To je tako jasno, ko beli dan, in ni nam treba tega še posebej poudarjati.

Bliža se volitev v deželnem zboru na Notranjskem. Za vse zavedne katoličane tega volilnega okraja nastane sedaj sveta dolžnost, da si zberó take volilne može, o katerih so prepričani, da bodo glasovali za tega kandidata, o katerem imajo poroštvo, da je veren katoliški Slovenec. Da, tak značajen mož bo tudi veden gospodar, bo tudi vestno ravnal z deželnim premoženjem. V deželnem zboru je katoliška stranka glasovala za odprave prisilne legalizacije, ona je hotela ubogim kmetom privoščiti olajševanje, da bi jim ne bilo treba za vsako malenkost imeti dolgih potov in nepotrebnih troškov. A liberalni gospodje odklonili so v zvezi z nemško stranko, ki itak Slovencem nič ne privošči, ta predlog, in ubogi kmet plačuj nadalje. To ni katoliško, ni narodno. Akoravno bi imeli notarji nekaj manj zasluga, bi se morali vendar liberalni gospodje toliko zatajiti, da svojo osebno korist žrtvujejo narodu, katerega zastopajo, ki jim pa mora malo hvale peti za tako zastopanje narodne koristi. Ta liberalna stranka pa sedaj zopet Notranjecem priporoča, da bi volili liberalnega poslanca. Zaradi tega pazite, koga izvolite v deželnem zboru. Ne vdajte se gladkim besedam. Mož, ki Vam Bog ve kaj obeta, predno je še kaj dosegel, ta mlati prazno slamo. To, kar morate od njega zahtevati, je, da

se mora odločiti, po katerem načelu bo deloval. Ako on zastopa katoliško-narodno načelo, dajte mu svoje glasove, ako ne, nikar ga ne volite! Če se bo ravnal po nauki katoliške cerkve tudi v javnem življenju, v deželnem zboru, bo gotovo dober gospodar, in bo previdno ravnal z narodnim premoženjem. Ne pustite se zbegati, ako Vas smešijo po listih v „Slovenskem Narodu“ ali „Rodoljubu“, ne pustite se zbegati, ako naglašajo po teh listih „zavedno Notranjsko.“ Da, zavedni ste, zavedni ostanete Notranje, ako ste zvesti in zavedni Slovenci, ob enem pa tudi isto tako zvesti in zavedni katoličani.

Gledé priprav na volitev se nam poroča: K volilnemu shodu, katerega je sklical poslanec dr. Vošnjak, prišlo je 20—25 volilcev. Ta pičla vdeležba je znamenje, da dr. Vošnjak kot pristaš narodno-napredne stranke ne vživa posebnega zaupanja na Notranjskem. Gosp. poslanec poročal je najprej osvojem delovanju v deželnem zboru, potem o položaju našem. Pri tem je trčil prav po nepotrebem ob Mahniču, dasi ni imenoval njegovega imena. Porčilju je sledilo več vprašanj o vodovodih, o bolnici na Notranjskem. Gosp. Želen, posestnik iz Seniče, želi pojasnila, zakaj je gosp. poslanec glasoval za legalizacijo, potem pa dokazuje, da je deželní pristopek za osuševanje barja prevelik v primeri z onim ljubljanskem mestom, ki bode od osuševanja imelo največ dobička. Zatem se prične pogovor o kandidatu za prihodnje volitve. Ponudi se za kandidata g. Jurij Kraigher iz Hrast ter opisuje na kratko svojo izobrazbo. Gledé političnega mišljenja izjavlja, da je odločen pristaš narodno-napredne stranke. Njegova kandidatura se vzame na znanje, vendar zlasti Crničanje, pa tudi drugi poudarjajo, da se danes nočejo vezati na nobeno stran, ker je premalo vdeležencev. Izrazi se želja, da se sklicuje še shod, ko bodo izvoljeni volilni možje. Skrbite toraj sedaj, da izvolite poštene volilne možje, potem boste imeli tudi vernega, poštenega in delavnega poslanca v deželnem zboru. — Toliko je gotovo, da konservativni volilni možje g. Kraigherja ne bodo volili.

Cerkev in šola.

Misijoni.

Boroma in njena okolica.

Na levem bregu reke Sambesi v Afriki je misijonska postaja misijonarjev Avstrijev. Hška in šola sta blizu omenjene reke, le majhen vrtič ji loči od nje. Za tem so razprostirata dolga vrsta koč naseljencev v polukrogu, ki so deloma v senci pod košatimi drevesi. Ne dalet od reke, le po griču in reki ločeni dvigujeta se dom in šola tolskih sester neposredno izraven kapela. Hška je bila preje posest misijonarjev, a ob prihodu sester je bilančnem izročena, misijonarji pa so se preseili v podrtko kočo, dokler ni bilo izbravljeno poslopje, njih bodoči dom izgotovljeno. Kapela pa je bila leta 1891 izgotovljena, brat Lindlohr je je lepo poslikal in dobrotniki, kateri je o. Cimmermann na Avstrijskem si pridobil, so jo lepo opravili in okrasili. Še celo njen malo stopič dobil je lepo cerkveno uro. „Jaz imam ravno sedaj opravek ī njo.“ tako nam piše brat Lindlohr, ki je tudi uraz ob jednem. „Kmalu bo na dve strani katak.“ Svedoč, da so se temu zamorcevi zelo čudili. Oni kar niso mogli razumeti, da se ura nikoli ne zmoti, zato so vedno steli za njo, akič prav bi je. Ker so zelo neverni, zato so misili, da je v njej gotovo kak duh (Manimo), kateri kladivo goni, da prav tolče. Ravno tako so začeli pačiti obraz in nosove vihati krojači - zamorcevi, ko so me zaledali, kako da sem jaz enkrat haval s havalnim strojem.

Listek.

Slika brata Angelika.

(Prehod A. S.)

Bilo je leta 1453, ko zapusti v večnem mestu Rimu ob jutranjem svetu krasnega poletnega dne neki dominikanec samostan Santa Maria sopra Minerva. Bil je to viteški redovnik, toda obraz mu je še bil mladeničko miloben. Podobič je stopal bos, črn osok plask, tako zvan iškapulir, pokrival mu je oblike iz bele volne. Gladko ostrivena glava bila je odkrita; v rokah nosil je ručni venec. Ravno je zameraval stopiti na Angeliski most, ko ga osupne neki zelo halosten sprevod. Peljali so namreč obsojenca na moriske. Ubogi grednik, ki je bil blizu 40 let, bil je plemenite in poncene postave, toda bilo je videti, da je od pregev in bolezin popolnoma potri; oblike njegova je bila kaj budna, popolnoma jatroska.

Redovnik iz reda sv. Frančiška spremil je obsojenca in si prizadeval na vsak način ga ganiti, da poljubi sv. raspelo; pa nezreden se nejetoljub obrada v stran. Ko zapazi frančiškan brata propovednika pridigarja, pokliče ga k sebi. „Brate Giovanni“, ključa ga, „pomaga mi spreobrniti tega nezrednika!“ On je eden izmed Grkov, ki so po legendi mesta Carigrada sem pribedali; zore se Argyrapulcs. Umaril je neko Romijanko, mora torej umreti, pa se nede spraviti z Bogom.“

Naravno, da tudi takoj sedi dah v skrinjici, katera tako poriva iglo.

Oglejmo si pa sedaj pod vodstvom o. Menyharta dom očetov misijonarjev. V primeri z berškim tamozenskim kočami je hška, v kateri mi prehivamo, seveda velika palada. Celotno poslopje, 28 m dolgo in 9 m široko, je sezidano brez kakega kamnja ali opeke, brez železa in nijednega heblja ni v njem zabitega! Glavni stebri te hše iznaj so pet metrov visoka, močna debla dreves, a znotraj osem orjaških stebrov, kajih vsak ima visoko osmih metrov. Stene stojijo iz drogov, na katerih so posev poljene dolge veje in z lesnim ličjem trdo pritrjene na drogove. Tako napravljene stene se potem omečejo z ilovico in z roko nekoliko pogladijo. Streha je ravno tako napravljena. Velika debla so položena na stene in na podstavo, podlez ličje dolge veje in na te so trdo prvezani steki slame z lesnim ličjem. Znotraj je zidovje pobeljeno, kajti hvala gre očetu Miller-ju, ker on nam je preskrbel vapna, da ga nam z lepa ne bode poslo. Sobe, ako smem tako reči, so z tenko pletenino druga od druge ložene; le kapelica in pa soba višjih misijonarjev je ložena z ilovato steno. Od meseca aprila 1891 imamo tudi skrivno. Prej so bile luknje v zidu le z ličjem pokrite.

Samo ob sebi se umre, da v takem poslopju razen nas še več drugih živih bitij prebiva. Sem spadate v prvi vrsti dve plemeni podgan in več vrst miski. Siva podgana,

Na znanimje gardnegga nadelnika postoji spred. Brat Giovanni nagovori budodelca grki (v grškem jeziku), toda za odgovor sliši le nesramne in bogokletne besede. Seda pošepeta na frančiškanu nekaj na uho; ta pa zaključi nadelniku: „Brat Giovanni di Fisole, priljubljeni slikar njih Svetosti, hčete se podati v Vatikan, da dobri od sv. Obeta odloga.“

Ljudstvo mu je ploskalo počevalo, in nadelnik bil je zadovoljen s tem predlogom, da se budodelniku izprosi odlog. Trdota ratača kakor poprej, peljejo ga v jedo; tudi frančiškan vstopi ī njim notri. Brat Giovanni pa se poturi v Vatikan. Dospeti na trg sv. Petra, pada na kolena pred obeliskom, na katerem se nahaja kos pravega Kristusovega krila. Po gorenji molitvi prestopi prag Vatikanskih vrat in se poda v novo kapelico, katero je papež Nikolaj V. zavokar sekal. Otepljati kapelico imel je nalog brat Giovanni. Ta bil je namreč osi slikar v meniški obliki, ki je radi svetosti svojega življenja in angelike čiste nadarjenosti dobil lep primerek „Beato“ ali tudi „fra Angeliko“. — Angelik ime, katero je bilo obče znano, in mu je radi lepote njegovega srca in njegovih del popolnoma pristojalo. Savnji papež Nikolaj V., ki ga je v Florenci spoznal in občudoval v samostanu sv. Marka umotvoren njegovega čupa, poklical ga je pred kraljim v Rim, da nadaljuje v Vatikanu krščansko umetnost. Nikolaj V. dal je sekaliti v svoji palači kapelico, v kateri naj bi meniški slikar predstavil zgodbo sv. Lavrenceja in sv. Stefana.

katera je že celo Evropo prehodila, je obiskala tudi naš kraj. Podgan je bilo tukaj večkrat toliko, da več noči nismo očesa zatusnili zaradi njih. Ni mi noči popisati, kako drzne so te živali postale, potem ko smo na mnogih krajih jih nekaj pomorili, deloma zastrupili. Padale so s strehe dol na nas in po noči se podile po naših posteljah. V eni sami noči poskusile so trikrat, če bi bile moje noge užitne. Lani (1890), ko se je prikazala zopet velika množica podgan, prišla je tudi rešiteljica, malo živalica, Bonga ali divja mačka. Ta je našim podlasicam zelo podobna. Kmalu je kraljevala nočna tišina po našem poslopju — in čez štiri tedne ni bilo ne duha ne sluha več o podganaх. V tem letu pa so svoje početje z nova pričele, a vendar so pa morale kmalu odjenjati, ker Bonge so jih popolnoma pregnale. Sedaj pa se vseli hujši sovražnik, ko vse podgane skupaj. Dne 2. marca zvečer čuje br. Lindlohr neki šum pri svoji postelji, kakor da bi se med njegovo prljavo debela vrh pomikala. Hitro vžge luč in zagleda na teh veliko strupeno kačo — Badzo. Žival se ustraši svetlobe in zgine, brat pa se vleže zopet k počitku. Zopet zasliši šum znova, in sicer pod svojim vzglavnikom, ki mu je s postelje padel na tla. Zopet naredi luč in spodi žival, dokler jo more. Te kače so tako navnjene, da se zvečer priplazijo v stanovanja, da podgane, žabe in kušarje lovē. V tej hiši smo jih že mnogo pobili. Razven te kače opazili smo še neko drugo strupeno in ravno tako tudi tretjo v našem stanovanju.

Za podganimi in kačami so naše najneprijetnejše gostije mravje. Neka mala vrsta mravelj, ki se, kakor nam

Ko vstopi brat Angelik v kapelico, pada na kolena in goreče moli in prosi Boga pomoči pri imenitnem delu. Po končani molitvi pripravljal se je naslikati dogodek, kako peljejo sv. Štefana na mučeniški prostor. Med tem, ko slika silovite jude, mislil je na Grka, kateremu on želi podaljšati niti življenja. S pobožno udanostjo čakal je na prihod sv. Očeta, ki ni nikdar pozabil si ogledati umetnih del svojega ljubljenega slikarja.

Slednjič se vendar odpró vrata in sv. oče vstopi. Nikolaj V. bil je že postaren mož, vendar bolj upognjen od skrbij nego od starosti. Imenovali so ga v njegovi mladosti revnega dijaka iz Sarcene; celo svoje življenje pečal se je le z učenjaki svetniki. Ko je postal papež, bil je on pravi varuh (branitelj) in pospeševatelj pobožnosti, umetnosti, književnosti in vednosti. Postavil je temelje cerkve sv. Petra, olepel mestu Rim tako, da ga po pravici zovejo Nikolaja Velicega. — Kakor smo že omenili, spoznal je on brata Giovannija v Florenci pri cerkvenem zboru. Ni mu bila le znana njegova slikarska umetnost, ampak tudi svetost njegovega srca, s čimur se je sv. Očetu še bolje priljubil. Tudi papež Evgen IV. poznal je dobro njegove sposobnosti in ga je hotel povzdigniti za nadškofa Florentinskega. Toda Angelik se zahvalil za to čast, češ, da za to ni sposoben in opozori papeža na nekega izmed svojih soredovnikov, kateremu bi ta čast bolje pristojala; Evgen IV. ga je imenoval — bil je namreč sv. Antonin.

Ko vstopi Nikolaj v kapelico, brala se je na njegovem obrazu tolka žalost, da se je Angelik, ki je pred

brat Gležinsky poroča, naenkrat v veliki množini na zemlji prikaže, in ta drobna žival nas je posebno hudo sušala. Na tisoče teh mravelj oblazilo je vse kraje in stvari. Na mizah, kjer smo delali in jedli, v naših kovčegih in v omaraх, v naših oblekah in še celo v jedi bilo je vse polno teh živalic. Povsodi so vse oglodale. Če tudi smo jih kaj marljivo pobijali, vendar ni nič izdalo. Če smo jih namreč tisoč pobili, je med tem časom prišel že nov tisoč. Tudi če smo se zunaj pod drevo kam vsecli, pomikale so se čez 5—7 minut že v dolgih vrstah po naših oblekah. Pogosto smo se po noči vzbudili vsled mravelj, ki so nas neprenehoma mučile. Postelja moja bila je zatemnula vsled mravelj, ki so v veliki množini na njej počivale. Ako smo hoteli spati, morali smo s postelje vstati in jo očediti, kraj menjati in okoli nog postelje pepla natresti. Le konec kake rjuhe ni smel na tla viseti, ker s tem je bila pot mravljam pokazana in v nekolikih minutah bile so že na postelji. Tudi če smo nevarno bolni ležali na postelji, bili smo vsejedno od mravelj nadlegovani. Se celo do trupel naših mrljev so prilezle in le z veliko težavo smo jih mogli odstraniti.

Manj neprijetni, pa veliko bolj škodljivi od mravelj so termitje, tudi bele mravljje zvane. Oni zamorejo najbogatejšega človeka v Afriki v nekolikih tednih na berško palico pripraviti. Ako človek ne pazi dobro na svoje stvari, uničijo in obglodajo mu v kratkem času te živalice vse, kar se le dá uničiti. Tla pod nami so kakor kaka katakombe (v manjšini) od njihovih ozkih in širokih hodnikov obokana, ilovnate in lesene stene so jih polne, še

njim pokleknil, da bi dobil od njega blagoslov, držnil vprašati, ni se mu li kaka nesreča pripetila.

„Moj sin“, odgovori papež. „Da so si Turki osvojili Carigrad, to mi ne dá miru noč in dan. Nesrečni Grki zametavali so moje predloge in nasvete in se raje podvrgli turbanu, nego da bi pri tiari ostali, in to le iz sovraštva do papeštva. Krasni Carigrad ni več Kristusovo mesto, ampak Mohamedanov. Ah! ko bi se ne bal grešiti zoper svoje dolžnosti, takoj bi se odpovedal papeški časti, da bi zopet postal to, kar sem bil popreje, magister Tomaž iz Sarcene; takrat vžil sem več veselja v jednem dnevu nego sedaj v celiem letu.“

V trenotku zazvoni poludne. Papež poklekne in moli angelski pozdrav. Na to vstane in reče bratu slikarju: „Moj sin, ne zapusti me; pridi in bodeva skupaj kosila.“

„Sveti Oče“, odvrne ponižni redovnik, „brez dovojenja mojega predstojnika tega ne smem storiti.“

„Jaz, moj sin, zamorem te od tega oprostiti. Pridi torej.“

Molčé kakor v samostanki obednici jedel je v papeci sobi. Toda njegov duh je bil raztresen; mislil je neprenehoma na trdrovratnega Grka. Vendar ni imel srčnosti o tem s sv. Očetom govoriti. Nikolaj V. opazi njegovo raztresenost in ga vpraša, na kaj da misli. Nato pove brat Angelik zgodovino Argyrapulosa in nadaljuje: „Sveti Oče, upam, da mu Vaša usmiljenost privoli še nekoliko časa, da se zopet vrne k Bogu.“

celo nad takimi glavami napravili so si svoje ilornate hodnike, na katerih noč in dan delajo. Dusiravno je bila hoda vsa iz močnega lesa. Mužanga imenovanega, ogledali so vendar stebre in drugi les tako, da je samo rudeče in trdo jedro ostalo. Teh termitorij razlikujemo pri nas dve vrsti. Da bi jih pokončevali, na to še misili nismo, treba je večkrat pogledati in obediti, to je jedina rešitev. Ako leži kakša red dije časa na jednem in istem kraju, postane kmalu posest teh termitorijev; ako postoji četrti nekoliko dni pri miru za teb, vsejde se kmalu v nje. Ako pade svinska ali kaž snakga na tla, postane kmalu njih plen. Zato devamo svoje redi na velike kamene, da so vsaj nekoliko časa varne pred njimi, ker čez nekoliko tednov razgledamo te hodnike napeljane do kamnov. Ako ne morejo kakšne stvari na drug način dosegati, pa sezidajo hodnika ponosno v trak. Na tak način so tudi moje posušene rastline posesti. Zraven mene sezidali so jedenkrat v 18. urah hodnika v trak, česar visocina je značala 32 cm. in premer 1 cm.

Lansko leto ob času, ko so nas male mravije posebno nadlegovale, izbudoši so jedenkrat tudi mene po noči, da vstanem in obediti posteljo. Ko sem gotov, zopet ležem nazaj in zaspim. Čez nekoliko časa pa zopet vstanem, da bi se prepričal, so li mravije napet nasle pot do mene. Res, v dolgi vrsti pomikajo se po moji postelji navgor. Med tem, ko nekoliko potri sledim rokovanjskim mravljim, priplatišo se naenkrat tri želvi (krote), ki me nekoliko časa zvedavo gledajo, potem se pa hitro na delo spravijo in v kratkem času vse mravije počrni. Ta žival se mi je

sededa prikupila. Toda to ni dolgo časa trajalo. Tudi tisto so se zelo pomnile in so bile toli drzne, da so se celo za takimi omarami godbo pritejale. Za sledili smo pod neko škrinjico devet želv. Tudi pod svojo papirno karo zapazil sem nekega dne jednjast želv, kar na kupa; za posodami za vodo v kotu čepelo jih je večko drajet. Drugačega ni kazalo, ko preganjati jih; pa zmanj, na mnogih krajih se jih je redno več prikazovalo. Končno usmislile so se nas dve živalici, Kombua imenovani, ki ste egipatorskemu Ilseumonu zelo podobni, in te dve ste v kratkem času vse želve uničile.

Tudi dve vrsti gaberice prebivajo v našem domu. V začetku sem bil telo prijazen do teh živalij. Oparil sem, kako so gaberice muške lovile, mravije uničevali in se celo termite preganjale. Kmalu pa sem spoznal, da so skodljive in opasne človeku.

Se celo škorpijoni nas nadlegujejo. Ko nekoga dan namreč hodiši ili malo na sprehod, vzamem dečnik, in ko ga odprem, pade škorpijon iz dečnika na tla.

Pajkov razlikujemo v naši hiši več vrst, majhne, ki so škorpijonom zelo podobni, in velike, 5–8 cm. dolge, katerih pik pa je strupen. Različne vrste pajkov-krilavcev in pajkov z dolgimi nogami, ki svoj plen skokoma pograbijo, vidimo na raznih krajih. Posebno pa je za naše stanovanje pomenljiva neka posebna vrsta pajkov, katera na zidovju in drugih stvarih zapredje okroglo papirju podobne mreže in po cele dnevi na teh kakor sneg belih mrežah tuti.

(Dalej prih.)

Nikola V. takoj spiske povedje, da naj se podčaka s smrtnjo Grka. Ko papež bratu izroči povelje, zapusti poln veselja Vatikan. Doma se pred predstojnikom opraviči, da je takoj časa izostal, in dobti od njega dovoljenje, da hiti k obsojenemu v tamnico. Argyrapulos, še vedno v rudenih oblikih in s turbanom na glavi, sedel je resen in čemeren v kota. Ko se je brat Angelik ohrabril z molitvijo, blistal se je vjetnik in ga zagovoril z angelškim glasom: „Brat moj!“ Toda Argyrapulos videl je v njegovi osebi le katoliškega meniga, to je bitje, katero on najbolje sovraži.

„Jaz nisem tvoj brat; nimava mič skupnega.“

„Moj brat, mi dva oba, jaz in ti, sva kristijana, dasiravno ste vi pretrgali lepo zvez, ki nas je že pred 50 leti na firentinskem zboru tako sredno venila, zvez grške in latinske cerkve.“

„Ne, nobenega miru med nami! tako je geslo našega velikega kneza Notara; raje vidim v Carigradu Mohamedov turban, kakor pa papeško tiaro.“

Zastorji si je prizadeval brat Angelik omehčati to trdo in obupano srce; tri dni se je posil in modil. Prosil je papeža še za daljši odlog. „Sveti Oče“, govoril je, „bitanje v tamni ječi nezrečenega je bolj strpne; morebiti bi bilo bolje, ko bi ga nekoliko peljal na prost, da diha sveti trak.“

„Jaz ti ne morem zibesar odrediti; pripelji ga sem, da vidi te kapelico, jaz sem prepričan, da bodo troje slike ugajale njegovemu sreču.“ Takoj zapove papež, da je vjetnik za odgovornost dominikanca za jeden dan prost.

Res bil ti je to ganljiv prizor, kako sta papež in redovnik mislili na vse sredstva, da spreobrneta trdrovratnega Grka.

Drugi dan na vse zgodaj hiti brat Angelik v jedo, pelje Grka na prost in mu svetuje, da naj si gre ogledati njegove slike. Toda o papežu ni zinil ne besedice. Argyrapulos, ki se je obnašal, kakor da bi se nekoliko razumel na slike in knjige, vsprijel je radosten ta predlog. Sveti trak in bleskoče rimske sonce blazila sta njegovo divjo naravo in zjasnila njegov čmerni obraz. Brat, res vstopil v veselju, pelje ga v Vatikansko kapelico med tem, ko on Boga prosi, naj bi mu dal oni čudej, katerega je nekdaj podelil sv. Metodu, ki je bolgarskega kralja kakor tudi podložil h krščanski veri spreobrnil, ko je namreč nastikal na stene kraljevske palade poslednjo sodbo. Bilo je videti, da so Grka redovnikove slike zelo ganile ter ga prosi, naj mu slike natančno razloži.

V sliki, ki predstavlja življenje sv. Lavrenceja, opozoril je brat Grka posebno na neko jedo. Skozi jedino mrežo vidi sv. mučenika, kako spreobraže nekoga človeka, namreč onega, ki se je pozneje zval sv. Hippolyt.

„Jaz sem slikal ta prizor, ko sem mislil na tebe, brate moj“, reče on s tako krotkim in nekim glasom, da bi se kamenito srce omehčilo. Toda Argyrapulos obradal je odi od slike in se delal, kakor da bi besed ne razumel. Angeliku je bilo tesno pri sreči, imel je le le

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Jetika je nalezljiva bolezнь. V zadnjem „Domoljubu“ kazali smo, kako se naleže vročinska bolezнь, griža in kolera po odpadkih. Jetika naleže se skoraj vedno po pljunkih in izdihanem zraku jetičnega človeka. Zaradi tega zboli jetični vedno najpreje na pljučih in grlu, ker diha z jetičnim strupom okuženi zrak. Navadno pljujejetični bolnik na tla, na žaganje ali v rute. Pljunek se posuši, jetični strup, ki je v pljunku, se zmeša z prahom pri snanju sobe, ali sploh če se začne v hiši prašiti; človek diha tak zrak, in strup obtiči v grlu ali pa v pljučih. Slabi nasledki se pa ne pokažejo takoj. Čez več mesecov, ali celo leto dni prične človek hirati, suhi kašelj ga sili, zgubi slast do jedi, in večkrat na dan ga stresce mraz po celiem životu, ali kakor pravijo „po kosteh.“ Zjutraj se poti, in sedaj se prikaže včasih tudi kri. Tak človek ima že jetičnega strupa dovolj v sebi, da se pokažejo znamnenja bolezni, in sedaj je tudi njegova obleka, njegov pljunek nalezljiv. Skora; vedno se lahko dokaze, da je občeval z jetičnim slavkom, v tisti sobi spal itd. Tako gre ta bolezzen naprej; gotovo ve vsak kak slučaj, da je zbolel v kaki rodovini jeden za drugim za jetiko; to je umevno, ker je ta bolezzen nalezljiva. Kakor po navadi se prime jetika bolj slabotnih ljudij, ali tacih, ki so se prehladili na pljučih, ker zdrav človek, ako le ni preveč v dotiki z jetičnim, izbacne ta strup iz svojega telesa. Na sto tisoč jih vsako leto umrje za jetiko, in ta bolezzen jih pobere več v jednem letu, ko

jedno upanje, namreč osebo papeževu samo. In res, Nikolaj V. vstopil je v kapelico, njegova oseba bila je veličastna, toda nepopisljiva krotost izmanjšala je njegovo visokost. Brat pada na kolena in vleče Grka za obleko, da naj ravno to storiti, ter skaže dostenjno čast papežu, toda zastonj.

Papež miren in od žalosti ganjen začel je Argyrapulosa nagovarjati v grškem jeziku. Bilo je videti, da ga je papeževa miloba za trenotek ganila, ker odgovarjal je v verzih iz učene knjige. „Moj sin“, reče Nikolaj V. „tudi jaz ti hočem neki odstavek v učene knjige povedati. V drugi knjigi Iliade vsklikne modri Ulysses: Vsi Grki tukaj ne morejo gospodovati; ni dobro, da je toliko voditeljev: imejmo le jednega vladarja, le jednega kralja, namreč tega, kateremu je sin modrega Saturna podaril žezlo in postave, da nas veda. Tako, moj sin, je Bog hotel, da naj bo tudi v njegovi cerkvi le jedna glava, le jedna čreda in jeden pastir.“ Grk je ostal trdrovaten in z rezkimi besedami odgovarjal. „Moj sin“, odvrne papež poen milobe, „jaz ti odpustum, obžalujem tvojo zaslepjenost, hočem prosišti Vsegamogočnega, da te razsvetli.“ Nikolaj odide. Argyrapulos, ki se je samega sebe radi trdrovratnosti sramoval, se obrne k bratu Angeliku in mu hoče izreči še zadnjo pohvalo za slike.

„Moje slike niso nič vredne“, vzklikne redovnik z vdihajočim glasom, „ker niso tebe spreobrnile. Jaz nisem vreden imena „brat pridigar“, kajti slabo sem govoril, Peljal sem te k sv. Očetu, toda dosegel nisem ničesar,

kolera v desetletjih. Loti se najraje ljudij v starosti 20—30 let, ker v tej dobi je lahkomisljenost največja. Razgreta kri, vrček mrzlega piva, ali kozarec vina, kašelj — jetika. Kdo še ni doživel tacih slučajev?

Kako se je tedaj varovati jetike? V prvi vrsti živi zmerno, ne pij razgret, ne slab trupla s ponocenjem in pijančevanjem, sosebno mladina ne kádi preveč tobaka. Koliko žrtev šteje že ta slaba navada mladih fantov postavljam se s smodko v ustih? K tobaku pride še slaba pijaca, ali celo žganje, ples, zaduhli zaprašeni zrak, mrzel preprih; kako naj potlej uboga pljuča vse to pretrpe? Zatoraj živi zmerno, živi krščansko, ogibaj se slabe društine, in ohraniš si ljubo zdravje. Saj imamo vendar vsak dan toliko žalostnih izgledov nerednega, nekrščanskega življenja pred seboj! Kedaj se bo vendar enkrat naša mladina vzdržila, da ne govorim o piškavi mestni? Ali nam Bog dovolj jasno ne kaže kaznij nekrščanskega življenja?

Če je pa že jetičen človek v hiši, ne sme v isti sobi nobeden drugi spati, sosebno ne sorodniki; pljuje naj v skledico, v kateri mora vedno biti polovica jesiha. Skledico pokrij z trdim papirjem ali majhno desko. Nikdar ne sme jetični pljuvati na tla, ali pa v rute; skrbi, da bo tak bolnik čez dan kolikor mogoče na čistem zraku, najbolje v gozdu, ali na vrtu. Perilo njegovo naj se ločeno od drugih pere, soko zrači pogostoma, in poškropi tla večkrat z vodo.

kakor da nosim krivdo, da si ti žalil velečastvo Kristusovega namestnika.“

Spomin na to bilo je preveč za njegovo nežno in pobožno sreco. Angelik je vedno bolj bledel, zgrudil se je na svojo belo obleko kakor ovenela lilija na svoje steblo in padel na tla kakor mrtev.

Grk ves osupnen in od sočutja prevzet, se je zastonj trudil, da bi ga vzdramil iz omedlevice. Misleč, da ga je on sam umoril, domišljeval si je, da so njegove roke, ki so že tako z nedolžno krvjo onečišcene, že drugi umor povzročile. Groza ga je obhajala, ko je gledal nedolžnega angela pred seboj na tleh. Poklekne k njemu, prime ga za roko in mu škropi obraz z vodo iz posode, ki je stala nekje v obližju. — „Oče, oče“, zakliče Grk obupno, „vzbudi se, in jaz prisegam, da hočem vse storiti, kar mi velevaš.“

Angelik odpre svoje krasne oči, ki so bile še rosne od prelitih solz.

„Moj brat“, glas se mu je tresel, „podelil si mi zopet življenje; toda usmrtil me, ako pozabiš na svojo oblubo. Takoj morava zapustiti to kapelico; čas je, da te popeljem nazaj v ječo, kakor je to moja dolžnost.“ Zbok slabosti in bledosti zapusti brat Angelik Vatikan, in upirajoč se na Grkove roke, podal se je na pot; do ječe torre di Nona ni mogel spregovoriti niti besedice. Tam pa, ko sta bila sčema, prime ga dominikanec za roko ter govoril: „Moj brat, ti si mi vrnil življenje, toda le potem, ako mi obljubiš, da hočes vse storiti, kar budem jaz želel;“

Obleke njegove ne sme nobeden drugi nositi; najbolje je, ako se vniči po njegovi smrti.

Zoper jetiko dosedaj še nimamo zdravila. Zato naj ogibajmo se vsega, kar utegne pouzročiti to bolezen, živimo zmerno, živimo krščansko, in ohranili budem naše truplo zdravo. Skrbimo, da se ta strašna bolezen ne prenese na druge, in s tem storimo zopet — krščansko delo.

Klet, v kateri se hrani mošt ali pa vino, mora biti snažna in zračna. V nji ne sme biti korenja, zelja itd., ker takov duh potegne mošt na se. Topota v kleti naj bude od 10—14° R (nekako toliko, kakor je navadno pod milim nebom meseca maja). Taka topota najbolj ugaja vrenju.

Na Ruskem ohranijo tako-le jabolka sveža: jabolka lepo osnažijo ter položi v sodček, sodček zaližejo s slano vodo, ga zabijejo ter postavijo v hladno klet. Vodo, s katero jabolka zalijejo, tako-le pripravijo: Na vsacih 30 litrov vode denejo jeden kozarec soli. Vodo potem zavrejo iz zopet ohladé. V taki vodi se jabolka, ako je sodček prav dobro zamašen, ohranijo celo leto. Kadar se sodček načne, je treba jabolka kmalu porabiti.

Ne odrekajte kravam-mlekarcam vode. Francozi so skusili, da ima krava tem več mleka, kolikor več piye. Krave, katere dobivajo zeleno krmo, bolje molzejo, ker je v zeleni krmi dosti vode. Teraj pijate živini zlasti pa kravam, nikar ne odgovarati. Po zimi naj ne bude voda premrzla, ampak naj bi nekoliko časa stala na toplem kraju, da si živina bolezni ne nakopljje s premrzlo pijačo. Po mnogih graščinskih hlevih imajo vodo nap-

jaz nočem nič drozega, nego da te rešim; ti moraš sedaj oprostiti svoje srce od pregrah; moraš se spovedati.*

„A jaz ne morem verjeti, da bi mi bila spoved potrebna.“

„O, moj brat, ko bi ti mogel svojo ubogo dušo pre mišljevati v ogledalu resnice in spoznanja, kako bi ti bila tamna in omadeževana!... Duša tvoja vkljenjena je v silnejše okove, kakor one, ki so oklepale tvoje telo, ko so te peljali na morišče. No, spoved te oprosti! Pusti da gledajo moje oči, kar bi jaz nikdar ne bil verjel.“ Neki nebeski duh nadvladal je naenkrat angleškega slikarja.

* * *

Papež je dovolil Angeliku delo v Vatikanu za nekoliko dni prenehati. Prihodnjega dne napotil se je zopet v ječo. Spremljeval ga je njegov učenec Bozzoli, ki je nosil s sabo stojalo, čopič in skrinjico z barvami. Po goreči molitvi postavi deščico na stojalo in se pripravlja slikati hitro po svojem načinu, brez poskušanje in sprememb, ampak kakor da bi vodila njegovo roko božja navdahnjenost. V ozadji slike začel je slikati nekoliko dreves, ki so se vzdigovala med neko hišo v zelo pri prostih razmerah in med skrito vendar zadosti lično cerkvico. Stirje majhni stebri v florentinskem slogu podpirali so jako krasni lok pri vhodu. Na nekem z rastlinami obraščenem in z lepimi cvetlicami posejanem dvorišču naslikal je skupino petih oseb. Na desnici videl se je Izveličar v modri obleki, ogrnen počez z rudečim plaščem, žarni venec obdaja njegov mili in veličastni obraz; dolgi zlatorumeni kodri

ljano kar v hlevě, da živila piye, kadar hoče in da se po zimi voda od hlevske toplote nekoliko ogreje.

Sota kot nastilj. Zdrobljeno šoto jako priporočuje za nastilj po hlevih. Sota popije vso gnojnico, hlevi se toraj suhi. Sota veže zlasti amonijak, da ne izhlapeva trak. Zato so taki hlevi tudi zdravi. Sotni gnoj je veliko izvrstnejši nego slamenat gnoj, ker ne samo da boljje gnoji, ker ima vse gnojne snovi v sebi, ampak tudi zemljo rahla. Kmetovalci naj bi zlasti letos, ko je slama draga, poskusili nastiljati s šoto. Gotovo se ne bodo kesali.

Da krompir ne gnetje, potresi klet dva palec na debelo s suhim cestnim prahom, ali če tacega nimati z drobnim suhim peskom. V sredi in na vrh kupa zopet potresi prahu. Prsh potegne mokrato iz krompirja na se, zato krompir ne gnetje. Dokler je klet prazna, zamoreš tudi zapredati gnilobo, ako začneš žvepla sredi kleti in potem dobro zapres. Žvepla pokonča gnilobo.

Lakota leta 1817. Stari ljudje vedo še marskaj povedati, kako huda lakota je bila leta 1817. Staršek po devetdesetih letih je pravil: „Tako skledo žganjev so man na miso prinesli, da so se kar krivo držali; pa komaj smo prišli po jedi do vrata, pa smo bili otreci zopet lažni. Blagoslova božjega ni bilo.“ Silno trdo je bilo takrat žvež. O kresu je veljal v Ljubljani mernik pienice 8 gld. 20 kr. in sicer zlatega denarja, rž je bila po 8 gld. 40 kr. turšica po 8 gld. 12 kr. V Celovcu je bila še večji draginja. Tam se je plačal dn. 19. junija mernik pienice po 40 gld. v papirju. Ali, hvala Bogu, ta draginja ni bila dolgo časa. Kakor hitro je prišla novina, so tudi hitne

spuščajo se lahno na njegova ramena. Odrešenik stoji takoj mogočno in oblastno, razprostira svoje roke, drže v jedni roki zlato palico. On izpoljuje jedno izmed najvzvišenjih del usmiljenja, postavlja namreč zakrament sv. pokore, ko daje apostelnom oblasti grehe odpuščati; zdi se kakor da bi se slišale besede, katere je govoril sv. Petru in ob jednem vsemu krščanskemu duhovništvu: „Kar bodete na temlji zavezali, bude ravezano tudi v nebesih, in vse, kar bodete na temlji razvezali, razvezati bude tudi v nebesib.“ Slikar pokazal je tudi učinek Kristusovih besed. Naslikal je duhovna v florentinskih obleki. Obraz njegov je bled in mil. Stopa k grešniku v rdeči obleki, glava je pokrita z zlatom in hermelinom obrobiljenim pokrivalom. Zvezan je z vrvjo, ki se večkrat okrog života ovija. Duhovnik se mu bliža z neizrekljivim pomilovanjem. S koliko skrbjo in nežnostjo, s koliko ljubezljivo odverujejo njegove bele roke grešnikove spone! S koliko milobo in ob jednem s kolikim veličastvom izpoljuje en svoj poklic kot duhovni pastir! Na drugem oddelku slik predstavljal je brat Angelo neko osebo v zeleni sukni in s turbanom na glavi; ona kaže v svoji podobi in v svojem gibanju pri pogledu onega čudeža božjega usmiljenja največje občudovanje. V obližju tega človeka Odrešeniku nasproti vidi se neka druga oseba. Glava je odkrita, angleške poteze na obrazu so popolnoma podobne potezam onega redovniškega slikarja, katerega se še dandanašnji lahko vidi na nagrobnem spomeniku pri santa Maria sopra Minerva.

cene padle. Naslednje leto 1818 ni veljal mernik pšenice več nego 1 gl. 40 kr. Leta 1825. pa je bilo žito tako po

ceni, da se je prodajala v Kranju pšenica po 1 gld., rž pa po 30 kr. mernik.

Razne novice.

(**Birmanje in kanonično obiskovanje v Ljubljanski škofiji.**) Presvičeni gospod knezoško ljubljanski bodo obiskali prihodnje dni dekanijo cerkniško, postojansko in trnovsko ter delih zakrament sv. birmne v nastopnih farah; v soboto dne 7. oktobra popoldne se odpeljejo s poštnim viakom na Rakek in od ted z vozom v Cerknico, kjer bo 8. t. m. birmovanje; 9. oktobra bo birmovanje v Postojini; 10. oktobra v Slavini; 11. oktobra v Hrenovicih; 12. oktobra v Senožečah; 13. oktobra v Vremah; 14. oktobra v Košani; 15. oktobra na Premu; 16. oktobra v Trnovem in 17. oktobra v Knežaku.

(**Volilni shod v Radečah.**) katerega sta včera sklicala državni poslanec Povše in deželni poslanec dr. Papež, vrnil se je v naslepšem redu in ob obilni udeležbi edinščih in veljavnih mož iz Radeč in okolce. Poročili posancev sta bili vsprejeti z veliko pohvalo in poslancema so izrekli navzoči volile soglasno svoje zaupanje.

(**Podpora deželnega odbora kranjskega**) Kmetijski podružnici v Rovtah nad Logatecem dal je deželni odbor 80 gld. podpore za uspravo čstilnega stroja (trijerja). — Vsled bližajoče se otvoritve novega poštnega urada obrnila

se je rovtarska občina do poštne direkcije v Trstu, da ji oskrbi poštui pečat tudi s slovenskim imenom na pečatu. Tako je prav! Tako bi morale tudi še mnoge druge občine storiti!

(**C. g. Josip Debevec**) učni prefekt v semenišču, ki je tri bogoslovne rigorozze že završil, gre danes za nekaj časa še na Dunaj v višje izobraževališče pri sv. Avguštinu.

(**V Tržiču**) pride za kapelana novomšnik gospod J. Trpin.

(**Pošta v Rovtah.**) 1. oktobra t. l. odprli so v Rovtah nov poštni urad, kateri ima po selu vsak dan jedenkratno zvezo s poštnim uradom v Dolenjem Logatecu.

(**Vinska letina**) se je letos v Vipavski dolini prav dobro obnesla. Prav dobro letino imajo letos na Slapu in to gledé kakovosti, kakor tudi gledé množine vinskega pridelka, kajti v tej občini jele so sedaj dobro roditi na novo vpeljane tuje žlahtne trte, ki dajejo prav dobro kapijo.

(**Povedenj.**) Iz Kamnika: Dne 25. sept. smo imeli strašno povodenj. Cudovito nenačeno je prihrula zjutraj okoli pol šestih Neveljca čez cesto, njive in travnike proti Podgori, predmestju kamniškemu, noseč s seboj v divjem toku vse

Z veliko radovednostjo in z živahnno zanimivostjo opazoval je Grk vse posameznosti slike, ki je bila v treh dneh gotova. Občudoval je globoko pobožnost Angelika, ki je po svoji navadi Odrešenika le kleče risal. Grešnikovo osebo je le v lahnih obrisih zaznamoval; sele tretji dan, ko je bilo vse drugo dokončano, spopolnil jo je naenkrat. Kdo popiše strmenje in ganjenost Argyrapulosa, ko zadnji dan v tej podobi zagleda — samega sebe! Bogoljubni umetnik naslikal je njega samega z najpopolnejšo podobnostjo; pri vsem tem vtišnil je celi osebi poteze grešnih bolečin, katere je morala občutiti, da je tičal v grešnih okovih; ob jednem naslikal ji je pa tudi upanje na njen pogled, da bode kmalu od spon oproščena. Argyrapulos kazal je na podobi v svojem pogledu naiglobokejše obžalovanje.

„To sem jaz“, vsklikne Grk globoko ginjen, „da, jaz sem!“ Solze so ga oblite. Milost ga je nazadnje vendar zmagała.

„Oče moj, oče moj! oprosti tudi mene, da, oprosti iz grešnih spon!“

Angelik ga objame in ganjeno pritisne na srce; potem mu reče poklekniti in se zahvaliti Vsegamogočnemu. Porabil je več dñij, da ga je temeljito podučil v katališki veri — potem je spoznal on svoje grehe, in Angelik ga je krstil pri sv. Ivanu v Lateranu v krstni kapeli Konstantinovi. Prejšnji večer naložil mu je za pokoro, da gre v Vatikan in tam papeža prosi odpuščenja in milosti.

Nikolaj V. ga ljubezni vsprijeme in mu reče: „Sin moj, jaz ti odpustim ne le ono meni storjeno razžalitev, ampak jaz te tudi pomilostim od smrtne kazni, ter upam, da začneš novo, pošteno življenje in popraviš poprejšnje napake. Hvaležno pade Grk pred papeža ter mu poljubuje noge; potem mu pokaže podobo, od katere se ni hotel več ločiti. Papež je občudoval ta prizor; potem pa se obrne k slikarju rekoč: „Tvoj čopič vstvaril je nov čudež spreobrnjenja.“

„Sveti Oče“, govoril nato Grk, „jaz vem, s koliko ljubezni vsprijemi ste vsprijeli moje domačine Teodora Gaza, Gregorja iz Trobizonte i. d., ko so dragocene rokopise prinesli s seboj iz Carigrada. Oni se štejejo srečne radi gostoljubnosti, katero ste jim v Rimu skazali ter se hočajo s tem hvaležnega skazati, da obogatē Vatikansko knjižnico s temi dragocenostmi.“

„Da, toda dopolniti moram še jedno škrbino; obljudil sem onemu 5000 zlatov, kdor mi prinese evangelij svetega Matevža še v izvirnem jeziku.“

„O, sveti Oče, kolika je moja sreča! Jaz imam one rokopise, prinesel sem jih s seboj iz Carigrada. Ko sem storil oni smrtne kazni vreden zločin, zakopal sem knjige v neko jamo na rimskej polji; jaz jo budem že zopet našel. Da se Vašej svetosti za vse milosti, katere mi je Vaša svetost podeliti blagovolila, kolikor mogoče hvalnega skažem, sem tako srečen, da Vam zamorem ponuditi evangelij sv. Matevža.“

mogoče ugrabljene reči, škafe, stole, hlode, mrvo, celo nekaj zivalij. Enega prešela in eno kozo so živila v Kamniku. V Tubinjski dolini je menda odnesla rečnoma vse mostove. V Kamniku je pretrgala B-čev jez, porušila most čez B strico, ki je bil že itak odmenjen, da se ima v kratkem umakniti novemu kamenitemu, in brv, ki vodi v Novi trg. Posestniku Pešenku je izpodkopala in odnesla hlev in sk deej z mrvo, turšeo in drugi mi pridelki vred, ki je imel ondi spravljene; komaj da je živino otel. Ubogi mož je res usmiljenja vreden in podpore potreben. — Pratnikarjeve toplice so bile vse pod vodo. Park je strašno razdejan, s peskom zasut in razoran. Največjo škodo ima pa krčmar, ker mu je voda vča v spodnje prostore, v katerih je imel branjeno vse svoje blago. Vse to se je vršilo tako hitro, da ni bilo mogoče ničesar odnesti; človek je sam komaj odnesel pete. — Drugod je moralo biti enako hudo, ako ne še bolje. Iz Motnika so dvakrat telegrafitno prosili pomoči. Nad Kozjakom moral se je utrgat oblik, da se je voda razila na tri strani. Sreča, da je bilo že toliko na jutro; po noči bi bilo gotovo več ljudij utopljenih. — Čast kamniškim gasilcem, ki so pribiteli graditi silno vodo, da ni napravila še več nesreč! — Iz Motnika se nam piše: Grozna povodenj nas je jela straški 27. septembra zjutraj ob štirih, zahvala je žrtev več tisočakov. Pobrala je od Botjaka do Ločine sedem mostov na deželni cesti, zasebne pa štiri. Pobrala in podrla je vsem žigarjem in milinarjem jesove, ter mnogo lesa in drugih pridelkov, kar je le dosegla. V Motniku je voda v nekaterih hišah pljusksala skozi okna, v pritličnih stanovanjih stala je do

Nikolaj V. bil je kakor očaran. — Ko je dobil rokopis, takoj ukaže Grku nakazati 5000 zlatov. Ker je imel sedaj zadostna sredstva, napotil se z nekaterimi domačini v Benetke, da prične ondi malo kupčijo. Jedino to je težilo njegovo srce, ko je zapuščal Rim, da se je moral ločiti od ljubljenega brata Angelika. Toda vsako Veliko noč potoval je v Rim, da se je spovedal svojemu dušnemu rešitelju, kakor je zval brata Angelika, ter tudi iz njegovih rok prejel sv. obhajilo.

* * *

V slednjem letu prišel je Grk ravno ob istem času; vsakkrat je prinesel s sabo v zabočku s cedrovoga lesa, ono dragoceno shiko, ki je bila vzrok njegovega spreobrnjenja in katero je vsak dan ljubeznivo in hvaležno prenišjeval. Komaj prišedšemu v Rim bila je prva njegova pot k Angeliku v samostan Santa Marija sopra Minerva. Ko je Argyrapulos v samostanu povprašal po tem imenu, video se je, kolika zalost se je brala na obrazu brata vratarja. „Ah gospod“, govoril je, „dobri brat zapustil je zemeljsko bivališče; mi žalujemo po njem; smrt njegova bila je ravno tako angelska, kakor njegovo življenje.“

Predstojnik, ki se je ravno približal, je potrdil to zalostno poročilo in je pripovedoval neutolažljivemu Grku nekatero posameznosti. „Sveti Oče“, govoril je, „bil je tako nestrljiv razveseljevati se nad svojo kapelico, da je našega bogoljubnega brata silil, svoje delo dokončati in ta, ki je celo svoje življenje dolžnostim žrtvoval in misil,

pasu ter zelo poškodovala pohištvo in zmočila obleki. Po trgu, dokler ni gorniškega mostu podrla, nesla je brat, ali rekle. Potonilo je nekaj svinj in konj; govedo in konje so oteli. Vzela je kozolec s tremi štanti, zraven sedem setnikov in več drugega lesa. Da je več bregov udria in polja podsula, ni potreba posebej omenjati. Škoda se še ne da preceniti.

(Nesreča na dolenjski železnici.) Poroda se nam: 1. t. m. med 2. in 3. uro popoludne prijetila se te kočenski pošti — vozeči ravno zadnjikrat iz Ljubljane v Kočevje, — meji Ortnekom in Ribnico občutna netoda. Na kraju, kjer se križate na več mestih deželna cesta in železnični tir, splašil se je usprej jeden poštnih konj, se odtrgal in zdirjal po cesti, ko se je ravno blital slak Postojon, ki za hrbitom pribajajočega osebnega ljubljanskega vlaka vsled deževja in pokritega vozna ni bil, prišel je z ostalim konjem in vozom ves zbegnil do tira, zajedno pa že tudi — dolenjski vlak in v tem trenutku tila sa hkrati postojon in konj močno poškodovana, voz pa — razbit.

(Oviran promet na gorenjski železnici.) Strašni nai na Gorenjskem, ki je pričel v nedeljo ob 10 dopoldan in trajal prav v noč, je zasui železnički tir med Dovjem in Jesenicami, da niso mogli vlaki dalje. Namesto v nedeljo zvečer ob 10, je došel z Gorenjskega vlaka še le v pondeljek zjutraj ob 5 v Ljubljano.

(Tatje.) Iz Stopič se nam poroča: Predzrni uimori so vložili v noč dne 15. sept. na Cerovcu, fare stopiče, v tri hiše sredi vasi ter so odnesli vse, kar je hotelo in

da se trudi za Boga, ako dela za njegovega namestnika, ni hotel svojega dela prenehati; še ko ga je mrzlica prijela, delal je neumorno v Vatikanu, kjer je mrzlica še bolje gospodovala. Njegovo zdravje se je krušilo, dokler ga ni rešila smrt zemeljskega trpljenja.*

Argyrapulos prelival je gremke solze in prosil, na ga pelje na grob prijatelja njegovega. Še dandanes se vidi v cerkvi na lev strani kora; to je priprost, poševni v zid vdelan grobni kamen. V kamen vklesana je njegova podoba. Videti je na njej nekaj vazišnega, nadzemeljskega. Slikar je predstavljen v dominikanski obleki, roke sklenjene, njegova plemenita glava je zatopljena v misli, usta pa pol odprta, kakor k molitvi. Tak je bil v življenju in tak je bil posebno še ob smrtni uri.

„Nikolaj V.“, nadaljuje predstojnik, „je bil radi slikarjeve smrti neutolažljiv in preživel ga je le nekoliko tednov.“

Argyrapulos mudil se je dolgo kleče pri grobu, potem se vzdigne, obrne se proti predstojniku in govoril: „Povejte mi natančno, kateri je dan njegove smrti? Ta mi bode v prihodnje moj obletni dan, katerega hočem preživeti v solzah in v molitvi.“

„18. marca tega leta“, odgovoril je predstojnik. „Šel je rajuki v nebesa, kjer je našel prave vzorce onih ljubih in svetih podob, katere je s toliko ljubeznijo slikal na zemlji.“

seglo z njimi. Denarja niso iskali, ker vedo, da ga naši ljudje nimajo. Po naključju pa so pustili enemu gospodarju simko suknjo, v kateri je tičalo 11 gld. Predrazost je silno velika zlasti zato, ker sedaj ljudje dolgo v noč sutičajo. Ljudje sodijo, da so se priplazili od viške strani čez Gorjance, ker so spomladi poskusili slično tativino v Podgradu.

(Z Vrhnik.) 27. sept. V noči od petka na soboto zgodil se je pri nas najstrotje osoobde vreden čin. Doslej neznan zlodaj naškropil je z neko črno tekočino nemške napise in cesarske orlo pri nekaterih konservativnih hišah, mej drugim tudi pri c. kr. sodišču in davčnem uradu. Vrhila se je takoj po komisiji stroga preiskava in okrajno glavarstvo je vrzelo krajno policijo v svojo oblast in pomaknilo se je oročništvo. G. župan je sklical dne 26. t. m. izvanredno sejo, pri kateri je občinski odbor soglasno izrekel obkalovanje nad napominanim zlodjetvom ter potrošil višjemu oblastvu brzjavnim potom svojo dinastično udanost. Razpisal je tudi 150 gld. nagrade ti temu, ki bi ločova zassčil. Prebivalstvo je silno ogorčeno nad tem zlobnim činom in ugiba se marsikaj o izvoru in namenu tega lojalnosti slovenskega naroda nenavadnega dogodka. Iskreno želimo, da se budobnet zassči in strogo kazuje.

(Sv. misijon.) Iz St. Jerneja: Veseli dnevi so bili za šentjernejsko faro od 12. do 22. septembra. Na prizadevanje pred gosp. župnika prišla sta k nam pred. gg. oo. iz družbe Jezusove dne 12. sept. ter nam napravila sv. misijon, ki je trajal 10 dni. Udeležba je bila občina; k sv. obhajilu je prišlo 4000 duhovnjakov. Dajinavno je bilo veliko dela na polju, udeleženih se so esti duhovnjani pridno pridig in dragih sv. opravil. Prestorna naša farna cerkev je bila zadnje dni sv. misijona premajhna. Goličiv prizor je bilo ponovljene krstne obljube. Procesija okoli cerkve, v kateri so nosili mladeniči sv. misijonski križ, je bila veličastna. Glasen jok se je slišal ob sklepnu sv. misijona; bile so solze veselja — solte hrstljenosti. Naj bi vse ostalo v trajnem spominu udeležencem, in sv. misijon naj bi obrodil obilno sreču tudi v prihodnosti.

(Strela) Z Vrhnik, 27. t. m.: Sinoči je udarila strela v hlev tukajšnjega bitarja v Hribu. Gospodar z gospodinjo in otroci je ravno večerjal in popadali so vsi po tleh samega strahu radi silnega udarca, tudi luč na mimi je ugasnila. Ravno tako se je zgodilo pri sosedu. Strela je šla skozi hlevna vrata v hlev, iz živinskega hleva v lesca svitjak, ki ga je razbil in osmodila, da so deake letale na okrog, in naposled se je izgubila v bližnji dolini. Živalim se ni nič zaleda zgodilo, le preplašena je bila živila, razven nebrišnega praseta, ki si je sam pomagal nazaj v razvaline svojega stanovanja. — V soboto 22. t. m. utonil je zopet 1½leten otrok nekega posestnika na Drenovi gorici. Stekel je strani od varuha — svojega deda — in predno ga je postarni varuh mogel doleteti, že je izginil v bližnjem potoku Tujnici, ki je valed drževja zelo narastel.

(In Tuhinjske doline.) Grozna je bila noč od 24. do 25. septembra za Tuhinjsko dolino. Deževje prejšnjega tedna napojilo je zemljo. V imenovanu noč pa se je usipal dež z vso silo. Voda, sicer pohlevne, so narastle, prestopile

bregove, poplavile ceste, polja in travnike. Ko se je 25. septembra zdanilo, videlo se je, kako škodo je napravila voda. Smartin bil je podoben otoku, ob znotru njegovem valila se je voda. Od Tuhinja do Kamnika so pobrani večinoma mostovi, ravno tako neki od Kosjaka do Vranskega. Mnogo biš in gospodarskih poslopij je poškodovanih. Na Lasenem je voda odnesla novo postavljeni žago. Po vsem obrežju Nevelje je plavalo lesovje: deske, brvi, mostnico. Odnesala je voda prešče; komaj da so se retili ljudje, katerih biše so pri vodi, iz stanovanj, v katerih je stala voda meter visoko. Uničeni so jesenski poljski sadeži. Voda je ruvala repo, korenje in krompir, povalila in poblatila je ajdo, zelje in turšco, in kar je najhujše, odnesla je kmetu zemljo izoranu za ozimino s semenom in pustila mu mesto nje kupe kamenja, da je bode možno le z velikim trudom odstraniti.

(Prodaja plemenih žrebcev) Uvidevši veliko napako, da gredo najboljša žrebeta težkega plemena iz dežele in da po nekaterih krajih vrlje dobrim žrebcem ne more raji težkih konj tako napredovati, kakor bi lahko, ker je premalo dobrih žrebetnih kobil, ukrenil je podpisani odsek reja težkih konj na Gorenjskem s tem pospešiti, da bode nakupljeni vsako leto nekaj najlepših odstavljениh žrebcev ter jih potem po znižani ceni oddal konjerejcem. Vsled tega sedaj podpisani odsek razglasuje, da bodo prodajal dne 9. oktobra t. l. dopoldne ob 9. uri plemenete žrebice težkega plemena potom dražbe v Ljubljani v družbeni podkovski šoli. Klicna cena bo polovica nakupne cene. Kupec se bo moral zavezati žrebico obdržati za plemo do prvega žrebita, razen če bi se pokazalo, da je jalovka. Žrebice se bodo oddajale le konjerejem kranjskega, kamniškega in ljubljanskega okoliškega kraja. Da bodo podpisani odsek vedel kupiti zadostno število žrebcev, prosi vse one, ki se misljijo udeležiti te dražbe, da to, če je mogoče, pismeno prijavijo odseku c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

(Katoliško politično društvo v Konjicah na Štajerskem) bo v nedeljo dne 15. oktobra popoldne ob tretji uri zborovalo v navadnih prostorih. K temu zborovanju pride tudi g. poslanec Robič iz Maribora, da poroča o svojem delovanju v državnem zboru. Govorilo se bo tudi o rimskem romanju, o sv. očetu Leonu XIII., ter se razpravljalo o domačih razmerah in potrebah. K prav obilni vedežbi vabi odbor.

(Sad spovedi.) Leta 1880 se je bil zgubil na počti znesek 20.000 mark po potu med Londonom in Freiburg. Tatú dobiti nikakor niso mogli, vse pri zadevanju je bilo zamršnje. Čez dve leti je izročil ukradeno sveto poštnemu uradu neki duhovnik, kojemu jo je dal neki umirajoči mož med spovedjo s prošnjo, naj tatú ne iščejo več.

(Kvarte socialistov.) Ko so socijalni demokratije delili dan, so določili 8 ur za delo, 8 za izobraževanje in 8 za spanje. Pri izobraževanju so pa opozili, da so one podobice, po katerih se v krémah cmika razširja, že prestare, da nosijo še imena, ki socialistom niso všeč, kakor n. pr. "kralj". S takimi kvartami se niso hoteli izobraževati, no, sedaj imajo že svoje. Namesto avov imajo slike: delo, pravičnost, mir in sloga. Namesto kraljev:

prostost, jeduakost, bratstvo, skupnost; dalje slike: Marzovo, Lassalovo, Singrovo in Beblovo, in rudarja, poljedelca, zidarja in tovarniškega delavca.

(Smrt zaradi lakote) Pred tremi tedni je umrl v Filadelfiji od lakote 50 letni Dalmatinec A. Bačetić. Ko je prišel nekoga dne k misi, da bi jedel, ni našel na stolu ne vič ne noč. To ga je toliko razdrskalo, da je sklenil nikdar več ne jesti. In res je dokal post 76 dnij. Od 11. junija t. l. ni drugačia utival, kakor vodo. Bačetić je bil močan mož; tehtal je 180 funtor, a ko je umrl, bilo ga je samo golo okostje. Prijatelji in zdravniki so ga skušali očerniti od nespametnega sklepa, a ves njih napot je blizaston. Dne 27. avgusta t. l., videč, da se mu bliža smrt, je poklical k sebi prijatelje ter naredil oporeko s svojo dejčino 700 dolarjev. Potem j. m. je rekel, naj mu prineso močne mesene jube. Prijatelji so mu jo koj prinesli, a Bačetić je že izhljal.

Listnica upravnosti:

Gg. Sivnik in Oman Jan. Amerika — plabano do avgusta 1893.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 19. oktobra 1893 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 23. septembra:	53.	39.	40.	56.	3.
Gradec, 23. septembra:	88.	86.	76.	36.	56.
Ljubljana, 16. septembra:	37.	42.	36.	16.	70.
Trst, 16. septembra:	66.	16.	22.	76.	35.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. oktobra.

	čl. x		čl. x
Plenik m. sl.	7.90	Sploh povojen, kgr.	— 68
Reb.	6.—	Surovo mazlo,	— 80
Joinmen.	6.—	Jajce, jedno	— 3
Oves.	6.60	Mleko, liter.	— 10
Ajda.	8.50	Goveja meso, kgr.	— 64
Proso.	6.10	Telesne	— 58
Koruz.	5.80	Svinjsko	— 64
Krompir.	2.20	Kočtrunovo	— 35
Leša, hruš.	12.—	Pitamec	— 45
Grab.	12.—	Golob	— 18
Filol.	9.—	Sene, 100 kgr.	— 67
Mazlo.	1.04	Siana	— 14
Maz.	— 70	Drvna trda, 4 kab. mtr.	— 50
Sploh sveč.	— 64	mehka	— 480

Zadnji
mesec.

Inomestske srečke
à 50 kr.

Glavni dobitek **50.000** goldinarjev.

Srečke à 50 kr. priporoča J.C. MAYER.

(Kathreinerjeva sladna kava.) Blita se čas, ko bodo rodbinskih misa zaupljivo zbiralsko, kjer se bodo pila priprljena „kava“. Zaradi tega je pa valno, da se vsaka skrbna, varna in restna gospodinja in mati spozarja na „Kathreinerjevo izpiska Kneppe sladno kava“, najboljši, najkušnejši in naravno najdraži ekspresni kavi, kateri je naredil lele za v resnici zdravilno in rodbinsko kavo! Se nikdar se ni s tako radoščjo vprepel kak predmet, kar kaže da zares ustreza pravi potrebi. Vsaj je bilo doveden posebno delo in kmetko prebivalstvo navozano na neobhodni včas kave, namesto na nereditve, navadno le zdravju škodljive primeši! Zato pa Kathreinerjeva sladna kava priporoča je slovenski zdravniki. Zato je ta navadno kava in naprati kot naradna kava. V interesu vaših spoznanj pa tudi v interesu zdravja in varčnosti je, da poslušate spoznanje na to kavijo in ta dodatek b. kavi.

zadnja cena

R. Miklauc
v Ljubljani, Špitalske ulice štev. 5

Zaloge vsake baze
gvantnega blaga za možke
in ženske

kakor tudi vse vrste koče, kovtre, srajce,
Jope, nogovice svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji ceni.

zadnja cena

**Vsi stroji za kmetijstvo
vinarstvo in močtarstvo!**

Katilina, voda, telova
Bolesnice in živ...
rezalnice za krmne
A vremenski
aparati proti površinskim
Dladilnice za vino
Ustavljalice za sadje
Miles za sadje
predmete za kleti, sestavine za vse namene, žganje v
nole, vse stroje za kmetijstvo, vinograd in močtarstvo
nugarija v napravah, najboljši konstruktorji

IG. HELLER, DUNAJ

W 22 Praterstrasse Nr. 78, 1000
Negoči: Kmetijstvo, vinograd, vino, grozdje, žganje v
nole, vse stroje za kmetijstvo, vinograd in močtarstvo
nugarija v napravah, najboljši konstruktorji

Načrtovanji projekti — Izdelava — Stroji se daje na poskusni
Cene se na mreži izplačuje! Prepravljani izdelki projekti!

Olzova kava

priznano najboljša in najslatnejša dodaja kavi se doberi i glavni zalogi za Kranjsko pri **E. Wagnerjevi vdomi** v Ljubljani, in v vseh spomernih in konsumnih prodajalnikih.

Zadnji
mesec.

Svele ustreljene
srne in zajci

ravnatako vso drugo divjačino kupuje po najnižji ceni

Gustav Treo
v Ljubljani, v Kolizeju
Zajci ne smejo biti iztrebljeni.

2 zlati, 13 srebrnih
medalij.

9 lastnih
in priznanih listin.

Kwizdov restitucijski fluid

voda za umivanje konj.

Steklenica velja 1 gld. 40 kr. a. v.

Vle nad 30 let z najboljšim uspehom v rabi v mnogih dvornih hlevih, v znamenitejših zasebnih in vojaških hlevih, okrepojuje pred in ojačuje po velikih naporih, pri izpahnjenji, otrpelosti in ter ojali konja na izredno težko vojnjo in tek.

Dobiva se v lekarnah in predajal. zdravilnih sredstev.
Pri nakupovanji paži naj se na varstveno znakom ter zahteva izrečeno

Kwizdov restitucijski fluid

Glavno zaloge ima

France Ivan Kwizda,

c. in kr. avstr. in kralj. rumunski dvorni zalogi, okrol. lekarnar
Korneuburg pri Dunaju. 45-86

Zlata kolajna, Bruselj 1892.

Najboljše sredstvo za

želodec,

katero želodec in opravila
prebavnih delov života krepja
in tudi odprt život pospešuje.

tinktura za želodec,

katero pripravlja

Gabrijel PICCOLI,

lekar pri angeliju
v Ljubljani na dunajski
5 12-10 cesti

Cena 1 stekl. 10 novcev.

(1) 50-14

Izdolovatelj razpoljuje to tinkturom v zabojskih po 12 steklenic
in vel. Zabojek z 12 steklenic stane gld. 1-36; z 24
gld. 2-60; z 36 gld. 3-54; z 44 gld. 4-26; 55 steklenic
tehta 5 kg z poštno tezo in velja gld. 5-26; 110 stekl.
gld. 10-30. Poštino plača vedno naročnik.

France Čuden preje Geba

URAR

v Ljubljani. Mestni trg št. 25

priporoča slavn. občinstvu, posebno preč. duhovščini največje svoje
zaloge zlatih, srebrnih in nikelnastih

Švicarskih žepnih ur

po najnižjih cenah, takratnost

stenskih ur in ur budilnic

veriti, prstanov, uhanov
in vseh v to stroku spadajočih
predmetov.

Popravila izvrši tolne in
matančne, pokna narodila pre-
skrbuje hitro. — **Cenike**
potrila brezplačno po pošti, vse
popisane so matančne ure in p-
osnade življenja za iz-
nost in trpečnost blaga. — Za-
menjuje stare ure in druge
izviri. 28 (20-15)

Zamenjavam tudi stare srebrne ure.

Zgoščeni, kri čisteči

sarsaparilla-sirup

kateri prireja lekarnar J. Herbabny na Dunaju
sestoji iz povsem neškodljivih rastlinskih snovi, mo-
bito ke iz sokov sarsaparilla-
rastline, priznane najbolj udin-
kajoče za čiščenje krvi. Ta
sirup pospešuje slast do jedi,
odčišča kri, odstranjuje za-
basanje, razkrojuje zaviljev
jedila ter sploh okreće pre-
bavila.

Cena steklenici 85 kr., po pošti
15 kr. več. 34 12-11

Vsaka steklenica ima varstveno znakom.

Osnadna zaloge za provincije

na Dunaju, lekarna „zur Barmher-
zigkeit“

J. Herbabny-ja, 7 I, Kaiserstrasse 73 75.

Dobiva se v največ lekarnah.

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosegljivo prednost, da
se skodljivemu včivanju namisla ali s surrogati pomisla navadne kave
lahko odrečemo in dobimo **okusnejšo**, pri tem pa je **zdravejšo** in
redilnejšo kavo. — **Neprekosljiva** kot dodaja navadni kavi. — Po-
naredreb se skrbno izogibaj. — 1, kilo 25 kr. — Dobiva se

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika
Kneippa kot varstveno znakom. 10 (24-18)

Sib. Kneipp.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janetič.

Odgovorni urednik: A. Kralj.

Alojzij Vodnik,

komponek
nasproti predilnici v Kelodorski
ulici v Ljubljani. 31-85
priporoča za vse svete svoje
največje zaloge vseh
nadgrobnih spomenikov
po močno najnižjih cenah.

Obrisi in vzorec so na zahte-
vanje brezplačno na razpolaganje.

Tiskar „Katolička Tiskarna.“